Nr 110. Kraków, Piątek 7 Marca 1913. Rok XXXII.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.
Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 h.
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
w Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy“ w Krakowie. Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.
Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572.—Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników S. Sokołowskiego, ulica Jagiellońska 8 i w Biurze Plehna, ulica Karola Ludwika 9.
Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:
zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopessa i A. Salomonowej, ul. Szczepańska 9; Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 7; Trafika w Sukiennicach.
Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników: A. Buchstab, ulica Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, ulica Jagiellońska 3. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: Her ann Goldschmied (sprzedaż oddzielnych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Messe (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile).
W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougemont 4.
Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.
Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.
Załączniki do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

O sejmową reformę wyborczą.

(*Telefonem.*)

Wiedeń, 7 marca.

Rokowania w sprawie reformy wyborczej sejmowej dobiegają końca, na razie pomyślnego. Jak już „Nowa Reforma“ doniosła, formuła dr Leo usuwa głosy wirylne naczelników gminnych i zaprowadza pośrednie wybory do Rad powiatowych. Uprawnionemi są wszystkie osoby, które opłacają jakikolwiek podatek bezpośredni, od którego wyznaczone są dodatki krajowe. Uprawnieni do wyboru są prawyborcami i wyznaczają wyborców, którzy wybierają członków Rad powiatowych.

Po urzędowem zakomunikowaniu dr Kostiowi Lewickiemu uchwały stronnictw polskich, zebrali się obecni w Wiedniu posłowie ruscy na naradę, na której większość wyraziła zapatrywanie, że w interesie sprawy nie należy decyzyi dalej przewlekać, lecz zgodzić się na zmodyfikowane zasady, dotyczące praw wyborczych do Rad powiatowych.

Ze względu na to, że z posłów sejmowych ruskich obecnym był tylko poseł Kost Lewicki, postanowiono czekać na zapowiedziany przyjazd członków prezydyum klubu ruskiego, obu wiceprezesów Petruszewicza i Makucha. Ponieważ także pociągiem popołudniowym posłowie ci nie przybyli do Wiednia, przeto odbyła się po południu konferencya dr Kostia Lewickiego, Eugeniusza Lewickiego, Petryckiego i Trylowskiego, jako reprezentanta klubu radykałów ukraińskich.

Na tej konferencyi postanowiono powiadomić prezydenta ministrów Stürgkha i prezesa sejmowej komisyi wyborczej dra Lea o przyjęciu propozycyi polskich z tem zastrzeżeniem, że uchwała formalna zapadnie dopiero po odbyciu zebrań frakcyjnych, na posiedzeniu prezydyum sejmowego klubu ukraińskiego.

Posiedzenie prezydyum odbędzie się w sobotę.

Zaznaczyć należy, że podobne zastrzeżenie co do ostatecznego załatwienia reformy wyborczej uczynił prezes prawicy sejmowej, p. Abrahamowicz, który oświadczył, że przystępuje do formuły kompromisowej, ale ostatnie słowo pozostawia plenarnemu zebraniu klubu prawicy, które odbędzie się d. 16 b. m.

W razie akcesu prawicy do formuły, nastąpi dnia 17 b. m. posiedzenie komisyi wyborczej sejmowej, poczem dnia 18 b. m. odbyłoby się posiedzenie sejmowe. Przed świętami odbyłoby się tylko jedno posiedzenie sejmowe a dalszy ciąg obrad sejmowych nastąpiłby po swiętach. Istnieje zamiar odbycia posiedzenia Izby w dniu 8 maja.

W kołach poselskich polskich wypowiada się zadowolenie z powodu pomyślnego obrotu, jaki wzięła sprawa reformy wyborczej. Rozwiązanie tej kwestyi stało się możliwem przez to, że wszystkie stronnictwa obu narodowości okazały skłonność do ustępstw wzajemnych i zgodziły się na propozycye, których przyjęcia dokonano na zasadzie „bez zwyciężonych i bez zwycięzców“.

Wiedeń, 7 marca.

Korespondencya „Slavia“ pisze: Jak się z kół poselskich dowiadujemy, namiestnik galicyjski Bobrzyński nie brał udziału w obradach w ciągu ostatnich dwóch dni, chociaż — jak zapewniają — bardzo gorliwie działał w obrębie stronnictwa konserwatywnego na rzecz wyrównania różnic. Chociaż dr Bobrzyński nie wniósł formalnego podania dymisyjnego, uważa on mimo tego, że znajduje się „in statu demissionis“ i to było powodem jego nieobecności na konferencyach. Jeżeli rokowania — jak się obecnie wydaje — osiągną rezultat pozytywny, to dymisya namiestnika stanie się bezprzedmiotową.

Rokowania pokojowe.

(*Telegr. „Nowej Reformy“.*)

Londyn. Ambasadorowie odbyli wczoraj po południu pod przewodnictwem Greya w urzędzie spraw zagranicznych konferencyę półtrzeciagodzinną. Oficyalnie podano do wiadomości, że w następny wtorek odbędzie się ponowna konferencya.

Konstantynopol. Jak słychać, komitet młodoturecki ogromną większością oświadczył się za honorowym pokojem, którjby zadowolił wszystkich Turków. W przeciwnym razie musiałyby być kroki nieprzyjacielskie kontynuowane, nawet gdyby Adryanopol upadł.

„Tanin“ gani rząd za jego prośbę o pośrednictwo mocarstw, stwierdza jednak, że Porta do niczego się jeszcze nie zobowiązała. Opinia publiczna nie potrzebuje się niepokoić. „Tanin“ poleca rządowi niezachwianą wytrwałość.

Paryż. „Journal de Debats“ pisze: Upór króla Nikity, że rokowania pokojowe rozpocznie dopiero, gdy dostanie Skutari, nie jest poważnem niebezpieczeństwem Pokój można zawrzeć bez jego zgody i będzie on musiał uszanować go. Dziennik krytykuje żądanie Bułgaryi co do odszkodowania wojennego.

Demobilizacya Austryi i Rosyi.

(*Telegr. „Nowej Reformy“.*)

Wiedeń, 7 marca.

„N. Fr. Presse“ donosi w telegramie z Paryża ze źródła najpewniejszego, że rozkaz demobilizacyjny na granicy austryacko-rosyjskiej nastąpi jeszcze w tym tygodniu. Odnośna propozycya przedłożoną już została do decyzyi monarszej. Pismo w sposób odpowiedni do swego stanowiska wita wiadomość z entuzyazmem i podaje z kół dyplomatycznych, że pierwotnie chciano w dniu 6 b. m., t. j. w dniu jubileuszu Romanowych ogłosić komunikat o zarządzeniu demobilizacyi. Zdaje się, że publikacyę tą odroczono do połowy marca. Trudności polegają na tem, że Rosya żąda, aby Austro-Węgry uczyniły krok pierwszy, podczas kiedy Austro Węgry podnoszą, że Rosya pierwsza zaczęła mobilizacyę i pierwsza powinna zacząć demobilizacyę.

Wiedeń. „N. W. Abendblatt“ donosi z Budapesztu: W kołach parlamentarnych słychać, że ministerstwo honwedów otrzymało od ministerstwa wojny instrukcye, odnoszące się do demobilizacyi na granicy węgiersko-galicyjskiej. — W myśl tych instrukcyj nastąpi urlopowanie rezerwistów, powołanych do służby w garnizonach pogranicznych w najbliższych 24 godzinach.

Z terenu wojny.

(*Telegr. „N. Reformy“*).

Kapitulacya Janiny.

Ateny. (Ag. ateńska.) Generał Doutzo wkroczył o godzinie 9 rano wraz z trzema szwadronami kawaleryi do Janiny. Na forcie Bisani powiewa flaga grecka.

Ateny. (Ag. ateńska). Telegram następcy tronu z datą wczorajszą o godz. 6 rano powiada, że kiedy armia grecka obsadziła cały lewy front twierdzy Janina i okrążyła forty Bizani i Kastrica, Essad pasza zawiadomił go, że jego armia uważa się za wziętą do niewoli.

Doniesienie o zwycięstwie wojsk greckich wywołało w Atenach ogromny zapał wśród ludności. Wszędzie bito w dzwony i śpiewano hymn narodowy.

Ateny. Wczoraj rozpoczął się ogólny atak na Bisani, którego baterye zostały przeważnie zniszczone. Piechota lewego greckiego skrzydła zdobyła Manoliassa. Po południu zamilkły działa w Bisani. Grecy zdobyli po długiej walce Hadios Nikolaos.

Równocześnie natarli Grecy od wschodu na Janinę. Bisani znajduje się obecnie w rękach Greków. Lada chwilę nastąpi wzięcie do niewoli 25.000 ludzi, stojących pod rozkazami Esseda.

Ateny. Obszerne sprawozdanie Agencyi ateńskiej o zajęciu Janiny powiada, że we wtorek rozpoczęto ogólny atak. Fort Bisani nie odpowiadał zrazu na strzały, potem strzelał. W ciągu dnia wystrzelono przeszło 30.000 pocisków. Onegdaj zmuszono działa na forcie Bisani do milczenia. Grecy równocześnie posuwali się na całej linii, a o godzinie 3 po południu rozpoczęła się ucieczka Turków. Obrona Turków była bardzo słaba.

Ateny. Straty Greków w walkach pod Janiną wynoszą 4—5000 ludzi. W ostatnich tygodniach mieli Grecy dziennie około 100 zabitych.

Wiedeń. Według depeszy z Tryestu nadeszła tam wiadomość z Aten, że 22.000 Turków poddało się Grekom w Janinie.

Konstantynopol. Urzędowe sprawozdanie wojenne stwierdza, że od trzech dni z powodu śniegów, operacye wojskowe na linii Czataldży i Bulair całkiem wstrzymano. Tylko na zachód od Bujuk Heikler przyszło do małej potyczki, zwycięskiej dla Turków. W okolicy Syliwrii nie widać nieprzyjaciela.

Bombardowanie Adryanopola w ostatnich trzech dniach trwało dalej, lecz tylko w dniu trzecim było silniejsze.

Ateny. Agencya ateńska zaprzecza wiadomości z Konstantynopola o zatonięciu greckich okrętów, wiozących wojska serbskie.

Protest przeciw przyłączeniu do Rumunii.

(*Tel. „N. Reformy“*).

Sofia. Deputacya powiatu granicznego Dobrudża przedłożyła prezydentowi gabinetu Geszowowi i prezydentowi Izby Danewowi imieniem mieszkańców ich okręgów wyborczych zastrzeżenie przeciw ewentualnemu odstąpieniu tego terenu Rumunii.

Dla ochrony poddanych tureckich.

(*Telegr. „N. Reformy“*).

Kolonia. „Koelnische Zeitung“ donosi z Konstantynopola, że Porta prosiła rząd niemiecki, aby wysłał okręt wojenny do Saloniki dla ochrony poddanych tureckich. Na prośbę tę wyjechał krążownik niemiecki „Wrocław“ ze Smyrny do Saloniki.

Zbrojenia Niemiec.

(*Tel. „N. Reformy“*).

Berlin. „Germania“ dowiaduje się z kół parlamentarnych, że jednorazowe wydatki na wzmocnienie wojska wynosić będą okrągło miliard, trwałe zaś rocznie 20 milionów. Wzmocnienie siły zbrojnej dla poszczególnych lat popisowych wynosi okrągło 84.000, to znaczy przy dwuletniej służbie ogółem 168.000 ludzi.

Jubileusz Romanowych.

Petersburg. (Tel. Pet. Ag.) Wczoraj rano o 8 godzinie 21 strzałów armatnich z wałów twierdzy pietropawłowskiej zwiastowało rozpoczęcie uroczystości jubileuszu Romanowych. O godzinie 11 z Pałacu Zimowego udał się car do soboru kazańskiego, gdzie zebrali się dygnitarze. W przedsionku soboru zjawił się patryarcha Antyochii i całe duchowieństwo. Patryarcha wystosował przemowę do cara i carowej, potem odbyło się uroczyste nabożeństwo. Po godz. 1 rodzina carska wśród owacyj ludu wróciła do Pałacu Zimowego.

Całe miasto przystrojone.

Petersburg. (Pet. ag.). Cały dzień panował w stolicy niezwykły ruch, tysiące ludzi zapełniło ulice. Wieczorem miasto iluminowano. Szczególnie wspaniale wypadła iluminacya Dumy, ratusza i Newskiego Prospektu. W ogrodach i na placach miejskich odbyły się zabawy ludowe. Wszędzie był nastrój uroczysty. Spokój był wzorowy.

Petersburg. (Pet. ag.). Wczoraj po południu odbyło się w Pałacu zimowym przyjęcie gratulacyjne.

Petersburg. (Pet. Ag.) W swojej mowie gratulacyjnej, wygłoszonej do cara w Pałacu Zimowym, prezes Dumy Rodzianko wskazał na to, że przed 300 laty Opatrzność Boska i jednomyślny głos narodu powołały na tron Michała Teodorowicza i w jedności z nim naród odparł napad nieprzyjaciół. Sławnym był wówczas bohaterski czyn cara, — sławnym jest również dzień dzisiejszy, gdyż pod 300-letniem panowaniem Romanowych naród rosyjski przetrwał wszystkie nałożone nań próby, wzrósł i stał się potężnym. Dobro rosyjskiego cara jest również dobrem rosyjskiego ludu, jego troska troską ludu. Lud rosyjski kocha i czci swego cara, tak samo, jak przed 300 laty bez granic. Zastępcy narodu są szczęśliwi, że mogą mu osobiście złożyć najuniżeńsze życzenia szczęścia.

Petersburg. Car przesłał prezydentowi ministrów Kokowcewowi portret swój w kosztownych ramach. Minister Frederiks otrzymał tytuł hrabiowski, a namiestnik Kaukazu hr. Woroncew-Daszkow portret trzech carów: Aleksandra II, III i Mikołaja II, zaś minister wojny Suchomlinow order Aleksandra newskiego.

Po manifestacyi młodzieży.

(*Telefonem*).

Lwów, 7 marca.

Z powodu onegdajszych demonstracyj antirosyjskich i spalenia portretu cara, władze spodziewały się dalszych demonstracyj i zarządziły wielkie środki ostrożności. Przed konsulatem rosyjskim stały dwa szwadrony konnicy oraz wielka ilość policyi pieszej i konnej.

W pobliżu namiestnictwa na dziedzińcu straży ogniowej przy ul. Czarnieckiego, stała kompania piechoty, broń ustawiono w kozły.

Wieczorem przy lokalu „Prikarpatskiej Rusi“, organu moskalofilskiego, poztawiono silną straż policyjną. Również oddziały policyi pilnowały wszystkich burs moskalofilskich i t. p. Jednak spokoju przez cały dzień nie zakłócono, w nocy wszystkie straże ściągnięto.

Lwów, 7 marca.

„Prikarpatska Ruś“ zamieszcza wstępny artykuł, poświęcony 300-letniemu jubileuszowi Romanowych z wielkim portretem cara, następcy tronu oraz pierwszego cara z tej dynastyi, Michała Teodorowicza.

Wczoraj rano miały się odbyć nabożeństwa w cerkwiach; nie odbyły się jednak, cerkwie były pozamykane, policya stała przed niemi.

Z Sejmu węgierskiego.

(*Telegr. „N. Reformy“*).

Budapeszt. Wczoraj na posiedzeniu Sejmu w dalszym ciągu toczyła się dyskusya o reformie wyborczej. Plac przed parlamentem ma wygląd zwyczajny. Nadzwyczajne zarządzenia wojskowe zostały cofnięte. Dyskusya generalna, w której zabrał głos hr. Tisza, została zamknięta.

Lukacs zwrócił się w krótkiej przemowie przeciw wnioskowi Giessweina, który żądał, by przedłożenie przekazać konferencyi obesłanej przez wszystkie stronnictwa. Wniosek ten odrzucono. Obrady przerwano i posiedzenie zamknięto; następne dzisiaj.

Burzliwe posiedzenie w Izbie francuskiej.

(*Telegr. „Nowej Reformy“.*)

Paryż. W Izbie minister wojny Etienne przedłożył projekt ustawy o 3-letniej służbie wojskowej. Zaraz przy pierwszych jego słowach skrajna lewica podniosła niebywałą wrzawę. Prezydent napróżno interweniował. Prawica i lewica, oraz centrum oklaskiwały ministra. Posłowie ze skrajnej lewicy wciąż uderzali w pulpity i wołali: „Reakcya!“ Kiedy minister opuszczał trybunę, rozległy się ponownie oklaski. Socyaliści rzucali obelgi. Sceny te trwały 20 minut, poczem przedłożenie odesłano do komisyi.

W motywach do projektu podkreślono, że wskutek obecnej sytuacyi europejskiej rząd uważa za swój święty obowiązek uczynić wszystko, czego wymaga utrzymanie pokoju i zabezpieczenie się na wszelkie ewentualności. Spadek liczby urodzin zmusza do powiększenia stanu armii w pokoju.

Ustawa zawiera udogodnienia tylko dla tych, którzy wyżywiają rodzinę z 5 do 6 dzieci. Tym zniżono czas służby na 6 do 12 miesięcy.

Osiągnięta przez tę ustawę zwyżka stanu pokojowego wynosić będzie 160.000 ludzi.

Żadna zwłoka, ani osłabienie zasad ustawy nie są dopuszczalne. Rząd jest przekonany, że ustawą tą wzmocni się bezpieczeństwo Francyi i spokoju europejskiego.

Z Rady państwa.

(*Telefonem*).

Wiedeń, 7 marca.

Na początku wczorajszego posiedzenia Izby posłów prezydent Sylwester poświęcił wspomnienie ś. p. posłowi Schumeierowi, a następnie dał wyraz ubolewania z powodu katastrofy, zaszłej w niemieckiej marynarce.

Minister skarbu przedłożył projekt ustawy, upoważniający rząd do czasowego zniesienia mocy obowiązującej postanowień o wpływie podwyższenia stopy procentowej na udogodnienia należytościowe przy konwersyach.

Wśród wniosków znajduje się wniosek socyalnych demokratów niemieckich i czeskich w sprawie uwolnienia powołanych pod broń rezerwistów.

Przed porządkiem dziennym pos. Seitz wniósł, aby jako drugi punkt porządku dziennego postawić pierwsze czytanie wniosku jego o uwolnieniu rezerwistów. Nad sprawą tą nie można obojętnie przejść do porządku, ponieważ cały świat zajmuje się polityką międzynarodową. — Podobny wniosek postawił pos. Nemec.

Oba wnioski odrzucono i przystąpiono do porządku dziennego, t. j. do pierwszego czytania ustawy o handlu obnośnym.

Poseł Siengalewicz omawiał przedewszystkiem anormalne objawy polityczne w Galicyi. Naród ukraiński jest w najwyższym stopniu zaniepokojony tem, że polskie organizacye bojowe, które jako swój cel ostateczny oznaczają przywrócenie Królestwa Polskiego, względnie Rzeczypospolitej polskiej z włączeniem terytoryum ukraińskiego, doznają poparcia ze strony władz państwowych. podczas gdy równocześnie całkiem uniewinne dążenia Ukraińców do stworzenia stowarzyszeń strzeleckich natrafiają na niebywałe trudności. Rusini nie mogą spokojnie patrzeć na to, jak polskie organizacye bojowe ćwiczą się na ruskim terenie w Galicyi wschodniej i jak w ich oczach powstaje nowa siła zbrojna, która w pierwszym rzędzie zagraża ich ojcom, braciom i synom. Mowca jest upełnomocniony przez komitet ruski i przez klub ruski do zwrócenia uwagi kół miarodajnych na te nienormalne stosunki i oświadczenia, że Rusini tego stanu nie ścierpią.

Omawia następnie praktyki konfiskacyjne prokuratoryi lwowskiej, poczem w kwestyi reformy wyborczej oświadcza, że Rusini poszli do ostatnich granic. Na nich nie spada wina, jeżeli dzieło będzie zniszczone. Rusini nie dopuszczą do załatwienia planu finansowego w parlamencie, jak długo sejmowa reforma wyborcza nie przyjdzie do skutku. Omawiając w końcu przedłożenie o domokrąstwie, oznacza projekt jako niesprawiedliwy, a gospodarczo szkodliwy i dlatego Rusini wszelkiemi środkami będą walczyć przeciw obecnemu brzmieniu ustawy.

Po przemowach Picha, Pachera i Wuesta dyskusyę zamknięto. Wybrano mowcami generalnymi contra Biankiniego, pro Wollmayera. Obrady przerwano.

Pos. Pittaco w zapytaniu do prezydenta domaga się postawienia sprawozdania komisyi budżetowej o fakultecie włoskim na porządku dziennym.

Przewodniczący proponuje, by na pierwszym punkcie porządku dziennego dzisiejszego posiedzenia postawiono wybór komisyi z 26 członków dla obrad przedwstępnych nad ustawą o zmianie kompetencyi ministerstwa.

Pos. Daszyński wskazuje na wniesiony przez siebie właśnie wniosek w sprawie zniesienia zakazu emigracyi sezonowej i udzielenia urlopu rezerwistom i rezerwistom uzupełniającym. Podkreśla specyalnie ciężkie poszkodowanie ludności galicyjskiej przez wydany przez władze galicyjskie zakaz emigracyi sezonowej, wskutek którego 200.000 ludzi nie mających pracy zatrzymuje się w Galicyi. Stawia wniosek, by jako drugi punkt porządku dziennego postawić ów jego wniosek.

Propozycyę Daszyńskiego odrzucono, a propozycyę prezydenta przyjęto.

Posiedzenie zamknięto.

Wśród wniosków jest powyższy wniosek pos. Daszyńskiego. Wśród interpelacyj: Tresicza w sprawie udzielenia urlopu powołanym pod broń studentom, aby mogli złożyć egzaminy, Łahodyńskiego w sprawie znęcania się nad żołnierzami, Loewensteina w sprawie większego udziału przemysłu i rękodzieła galicyjskiego przy dostawach wojskowych, Klemensiewicza w sprawie niewypłacania wsparć rodzinom powołanych pod broń rezerwistów, tegoż w sprawie zakazu emigracyi sezonowej przez władze galicyjskie, Breitera w sprawie niesprawiedliwego ścigania niewinnych obywateli w Galicyi pod zarzutem szpiegostwa, Neumana w sprawie powodów dymisyi ministra wojny.

Pos. Choc i Tresicz interpelują w sprawie kongresu albańskiego w Tryeście. Zdaniem ich, kongres był politycznym i taktycznym błędem, w niebywały bowiem sposób zwracał się przeciw Serbii wbrew uczuciom ludności austryackiej. — Taka polityka Austro-Węgier, jako państwa o większości słowiańskiej, jest błędna.

Wuest interpeluje w sprawie agitacyi wojennej, uprawianej w Austryi, wskazując na sprzeczność między oświadczeniem prezydenta ministrów a artykułem „Fremdenblattu“; Pernerstorfer w sprawie traktowania powołanych pod broń rezerwistów.

Następne posiedzenie Izby odbędzie się dzisiaj.

O dostawy dla marynarki.

Wiedeń. Subkomitet komisyi budżetowej do badania rozdawnictwa dostaw dla marynarki ukończył wczoraj obrady. Przewodniczący odczytał pismo prezydenta Izby, zawiadamiające, że ministerstwo handlu nie może spełnić ponownej prośby komisyi o przedłożenie aktów w sprawie oddania budowy doków.

Subkomitet przyjął wniosek posła Friedmanna, który wytyka sposób rozpisania dostaw na budowę doków i wskazuje na krzywdę przemysłu austryackiego. Wniosek żąda zobowiązania austryackiego zarządu wojskowego, aby w wypadkach, w których sądzi, że będzie musiał oddać dostawy zagranicy, wcześnie porozumiał się z ministerstwem handlu.

Przyjęto także wniosek posła Gloeckla, wzywający rząd, aby możliwie szybko przedłożył projekt ustawy, regulujący postanowienia o dostawach państwowych i aby użył swego wpływu na rząd wspólny, ażeby analogiczną ustawę przedłożono delegacyom.

Z komisyi finansowej.

Wiedeń. Na wczorajszem posiedzeniu komisyi finansowej pos. Wróbel omawiał szczegółowo zły bilans handlowy państwa, którego bierność powiększa się z roku na rok. Mowca wskazuje na zaniedbanie Galicyi, płynące z obojętności władz centralnych. Akceptuje przekazywania dla poszczególnych krajów z tego stanowiska, że przyniesie to pomoc krajom na pewien czas. Klucz rozdziału uważa mowca za wpływ kompromisu. Mimo że Koło polskie uważa ten klucz za niesprawiedliwy dla Galicyi, mowca głosować będzie za nim.

Po wywodzie końcowym pos. Steinwendera przystąpiono do głosowania Wnioski Budzynowskiego, Hołubowicza i Rennera o przejście do porządku dziennego odrzucono. Przejście do dyskusyi szczegółowej nad wnioskami referenta uchwalono 28 głosami przeciw 7 głosom.

Następne posiedzenie dzisiaj po posiedzeniu Izby.

Solidarny protest studentów polskich.

(*Tel. „N. Reformy“*).

Tabor. Słuchacze polscy czeskiej akademii rolniczej w liczbie 40 ujęli się za jednym z kolegów, przeciw któremu wystąpiono w drodze dyscyplinarnej, i zagrozili, że jeżeli zarządzenie to nie zostanie cofniętem, przeniosą się wszyscy z czeskiej akademii na akademię niemiecką w Liebwerda.

Walka z sufrażystkami.

(*Telegr. „N. Reformy“.*)

Berlin. „Lokal Anzeiger“ donosi z Londynu, że wobec uprawianej głodówki przez sufrażystki, postanowiono każdą chwytającą się tego sposobu wypuszczać na wolność, a dopiero potem sprowadzać celem dalszego odsiedzenia kary. W razie ponownej głodówki nastąpić ma ponowne wypuszczenie na wolność i tak dalej, aż do zupełnego odcierpienia kary.

Et tu, Brute!

Londyn. Na zebraniu sufrażystek w West Head zjawiło się kilku studentów, którzy rozsypali proszek, pobudzający do kichania. Gdy proszek począł skutkować, sufrażystki, które się już spostrzegły na podstępie, rzuciły się na studentów i przy pomocy służby hotelowej wyparły ich z sali. — Podobne sceny rozgrywają się na zgromadzeniach we wszystkich stronach kraju.

Telegramy

z dnia 7 marca.

Pomyślny stan zdrowia cesarza.

Wiedeń. „Correspondenz Wilhelm" donosi, że cesarz, który od października w południe odbywał wycieczki tylko w wiedeńskiej galeryi zamkowej, wczoraj w południe po raz pierwszy przechadzał się na dworze.

Tekst ustawy emigracyjnej.

Wiedeń. Jak się dowiaduje, tekst ustawy emigracyjnej, jaki ogłoszony został niedawno temu przez „Reichspost", jest niedokładny. Jest to jeden z poprzednich projektów. Obecny projekt różni się w kilku punktach od poprzednich.

W sprawie przemysłu zapałkowego.

Wiedeń. Wczoraj odbyło się tu konstytuujące posiedzenie rady nadzorczej austryackiego Towarzystwa sprzedaży zapałek, założonego w celu wspólnego sprzedawania wyrobów fabryk zapałek „Solo" i „Helios".

Bilans Tow. Alpine.

Wiedeń. Na wczorajszem posiedzeniu Rady nadzorczej Towarzystwa „Alpine" przedłożono zamknięcie rachunków za rok 1912, wykazujące dochód brutto 35,586.685 K, czysty zysk 23,762.283 K. Walnemu zgromadzeniu zaproponowany będzie rozdział dywidendy 26%, t. j 13 K.

W sprawie prawosławnych mnichów.

Ateny. Od kilku dni bawi tu przysłany przez rząd rosyjski b. radca ambasady rosyjskiej w Konstantynopolu, Mandżurow. Pobyt Mandżurowa stoi w związku ze sprawą klasztorów prawosławnych na górze Athos.

Masowa demonstracya.

Tryest. Z powodu sprzeczki jednego inżyniera z werkführerem „Stabilimento tecnico Triestino" onegdaj po południu 1000 robotników fabryki massyn zaprzestało pracy. Dyrekcya nie ma na razie podstawy do interwencyi.

Strajk w fabryce.

Budapeszt. Wszyscy lakiernicy fabryki budowy okrętów „Danubius" w Rjece rozpoczęli strajk, będący pono w związku z zamierzonym strajkiem generalnym.

Krakowskie ochotnicze Towarz. ratunkowe.

Zgromadzenie doroczne członków Tow. odbędzie się w niedzielę 9 b. m. o godzinie 4 po południu w sali kliniki okulistycznej przy ul. Kopernika. — Z okazyi zgromadzenia, wydział przygotował sprawozdanie z czynności bardzo pożytecznej tej instytucyi za rok ubiegły.

Według sprawozdania, wydział zajmował się w dalszym ciągu budową własnego domu Towarzystwa. Dotychczasowe pomieszczenie stacyi ratunkowej, zwłaszcza po tak znacznem rozszerzeniu i rozroście miasta, okazało się nie tylko za szczupłe, ale zupełnie już teraz nie odpowiadające celowi. Dlatego oprócz starań około budowy domu, tymczasem, zanim ten dom stanie, musiano porobić znaczniejsze przeróbki i ulepszenia w obecnym lokalu. Korzystając z odstąpienia stacyi ratunkowej przez gminę m. Krakowa w budynku straży pożarnej jednego jeszcze pokoju, sąsiadującego z dwoma dotychczas zajmowanemi, przystąpiono do rozszerzenia pokoju opatrunkowego. Wydział ma nadzieję, że Rada m. Krakowa przez przyznanie Twu w krótkim czasie bezpłatnie gruntu pod budowę, umożliwi mu już w niedalekiej przyszłości uskutecznienie tego najważniejszego w obecnej chwili przedsięwzięcia.

W roku sprawozdawczym unormowano ostatecznie służbę lekarską Pogotowia. Stałe dyżury lekarskie w roku ubiegłym pełnione były już nieprzerwanie i regularnie przez cały rok. Lekarami Pogotowia byli: p. dr Pachoński, jako kierownik Pogotowia oraz pp. dr Gruszczyński, dr Nowotny, dr Przychocki, dr Rec, dr Sokołowski i dr Zakrzewski. Dyżurnymi Pogotowia było 69 rygorozantów i słuchaczy medycyny z V roku oraz doktorów medycyny, którzy uzyskali dyplom w r. sprawozdawczym.

W roku zeszłym Towarzystwo zyskało legat 10 tysięcy koron od ś. p. Anny Jerzmanowskiej, otrzymało też kilka większych darów i datków. — Z większych darów i datków wymienić tutaj należy: z legatu bł. p. I. Helzera 200 K, dar prof. dra B. Wicherkiewicza 200 K, p. Eustachy Jaxa Chronowski 100 K (oprócz składanych stale corocznie 50 koron w formie członka wspierającego), p. Fr. Dattnerowa 100 K, subwencya stała gminy miasta Krakowa wynosi 3000 K, subwencya na pomoc lekarską 7 200 K, gmina miasta Podgórza udzieliła 600 K, Sejm krajowy 600 K, dyrekcya kolei państwowych w Krakowie 200 K, Powiatowa Kasa oszczędności w Krakowie 100 K, Towarzystwo dla kredytu osobistego i hipotecznego 50 koron.

Sprawozdanie zajmuje się w dalszym ciągu działalnością samego Pogotowia. W ciągu ubiegłego roku interweniowało Pogotowie w 5697 wypadkach, w dniu 4408, w nocy 1289 razy. Od czasu założenia Towarzystwa (istniejącego już 22 lata) udzielono ogółem pomocy w 71.980 wypadkach, 43.691 mężczyznom, 22.390 kobietom, 5899 dzieciom.

Również przewożenie chorych do szpitali, klinik i t. d. stanowi pokaźną część działalności Pogotowia ratunkowego. W roku ubiegłym przewieziono chorych 1886, z tego tylko 431 za opłatą, a zatem blisko półtora tysiąca bezpłatnie.

Sprawozdanie zawiera również dane statystyczne, odnoszące się do zamachów samobójczych, dokonanych w Krakowie, przy których Towarzystwo interweniowało. Ogólna ilość zamachów samobójczych wzrosła nieco w roku ubiegłym w porównaniu z rokiem poprzednim (z 78 na 85). Cały ten przyrost stanowią zamachy samobójcze kobiet. Zamachów samobójczych mężczyzn było 45, kobiet 40. Odnośnie do wieku, największej ilości samobójców dostarczają lata 21—25, przyczem w tej kategoryi wieku przeważa bardzo wybitnie ilość mężczyzn nad ilością kobiet. Ogółem największa ilość samobójców, to ludzie młodzi, przeważnie z warstwy rzemieślniczej i robotniczej. Wypadków otrucia było ogółem 46, najwięcej fosforem, dalej sublimatem i kwasem karbolowym.

W roku bieżącym czeka Tow. cały szereg niezbędnych, pilnych wydatków, to też sprawozdanie kończy się uzasadnionym apelem do wszystkich, którzy się z działalnością Tow. zetknęli, do osób życzliwych o jak najwydatniejsze poparcie materyalne i jednanie nowych członków. A członków tych liczy Towarzystwo stosunkowo bardzo mało, bo tylko 261. Pomocy Tow. żądają tysiące osób, ogół jednak nie poczuwa się niestety do obowiązku popierania Tow. przez liczne zapisywanie się w poczet członków zwyczajnych. Roczna wkładka wynosi najmniej 8 koron.

Sprawozdanie przynosi szczegółowy obrót kasowy w roku sprawozdawczym. Pomoc lekarska wynosiła 12.336 koron, służba (sanitaryusze, woźnice, korsor i t. d.) 925 K 60 h, opatrunki i leki 1225 K 65 h, utrzymanie inwentarza 1182 K, ogółem wydatki wynosiły 16.961 K. Subwencye ogółem przyniosły 11.700 K, dary 10.735 K, wkładki zwyczajne 1953 K, wkładki korporacyj i firm 1049 K.

Wydział Tow. w r. 1912 stanowili: Prof. dr Wicherkiewicz, prezes; prof. dr St. Braun, wiceprezes; dr Wacław Zakrzewski, sekretarz; dyr. Kazimierz Jankowski, skarbnik. Wydziałowymi byli pp. dr Arnold Bannet, lekarz; Karol Borczowski, ryg. med.; St. Hobdold, ryg. med.; dr Jan Jakubowski, adwokat; dr Tomasz Janiszewski, fizyk miejski; Michał Konopiński, red. „N. Reformy"; Feliks Nowotny, naczelnik straży pożarnej i dyrektor Henryk Szatkowski, radca m.

Kronika.

Kraków, piątek 7 marca.

Kalendarzyk kościelny: Tomasza z Akwinu w.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 6 min. 13; zachód o godz. 5 m. 30, długość dnia godzin 11 min. 17.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Zmiennie bez większych opadów, łagodnie, południowo-zachodnie mierne wiatry.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Wieczór trzech króli".

Odczyty:

„Krainy życia zwierząt" prof. dr Michał Siedlecki w auli Coll. nov. o godz. 6 wieczorem.

„Sztuka w Polsce w jej najwybitniejszych objawach" prof. dr Feliks Kopera w auli I szkoły realnej przy ulicy Studenckiej o godzinie 6 wieczorem.

„Idee społeczne a psychologia ruchów mas" dr Bohdan Zahorski w sali przy ul. Zwierzynieckiej l. 14, o godz. 7 wieczorem.

Walne zgromadzenie Tow. opieki nad polskimi zabytkami sztuki w Coll. nov. w sali nr 32 o godz. 5 po południu.

Posiedzenie Tow. muzeum etnograficznego w sali wykładowej Zakładu antropologicznego (Collegium iuridicum) ul. Grodzka l. 53 o godz. 5 po południu.

Poufne zebranie „Straży polskiej" w sali Tow. technicznego przy ul. Straszewskiego o godz. 6 wieczorem.

Podwieczorek T. S. L. w hotelu Saskim (występ Wyrwicza).

Kinoteatr Towarzystwa Szkoły ludowej (ul. Podwale 6) przedstawienia w dnie powszednie od godz. 4 po południu do 10·30 wieczór W niedziele i święta od godz. 3 do 11 wieczorem.

Wystawa „Rzeźba" w Towarzystwie Przyjaciół sztuk pięknych (plac Szczepański).

Salon Związku artystów ul. Bracka l. 6, dom „pod Meduzą" otwarty od godziny 10 do 1 w południe.

Wystawa przemysłowa w domu Towarzystwa technicznego (ul. Straszewskiego l. 28).

Teatr miejski we Lwowie: „Kobieta bez twarzy".

Smierć pod kołami tramwaju. Nieszczęśliwy wypadek zdarzył się wczoraj na Półwsiu zwierzynieckiem, przy ulicy Kościuszki. Na przechodzącą przez ulicę koło apteki kobietę najechał tramwaj nr 35. Kobieta dostała się pod koła, a wóz przygniótł ją całym ciężarem. Aby ją wydobyć z pod kół, musiano zawezwać straż pożarną, która podniosła wóz do góry. O ratunku nie było już mowy — kobieta była bez życia.

Policya, obecna na miejscu wypadku, usunęła liczne zbiegowisko i wdrożyła odpowiednie dochodzenia. Okazało się, że zabita była głuchoniemą, liczyła lat około 40, nazwisko jej dotychczas nie jest znane.

Motorowy wozu, Jan Kopkowicz, przesłuchany w komisaryacie policyi na Półwsiu, twierdził, że dawał wprawdzie znaki ostrzegawcze dzwonkiem, a kiedy widział, że to nic nie pomaga, hamulcem chciał wstrzymać wóz, sypał nawet w tym celu na szyny piasek, który na wszelki wypadek zawsze jest przygotowany; usiłowania jego jednak były bezskuteczne.

W sprawie tej toczą się dalsze dochodzenia. Po ukończeniu ich sprawa zostanie oddaną sądowi. — Zwłoki przejechanej przewiezione do zakładu medycyny sądowej. — Stwierdzono, że śmierć nastąpiła wskutek pęknięcia czaszki.

Krakowski Klub cyklistów i motorzystów odbył swe pierwsze walne zgromadzenie dnia 22 lutego przy bardzo licznym udziale członków. Z rozesłanego członkom sprawozdania dowiadujemy się, że powstanie klubu znalazło bardzo gorące przyjęcie wśród amatorów sportu kolarskiego naszego miasta. Już w krótkim czasie po zawiązaniu klubu wpisało się 140 członków, którzy mimo tak niekorzystnego lata, jak ubiegłe, odbyli jednak 10 wycieczek w bliższe i dalsze okolice Krakowa, zawsze przy współudziale najmniej 40 członków. Prócz tego klub urządził 3 razy wycieczki, brał udział w wyścigach w Żywcu, w Cieszynie i Galicyjskiego Towarzystwa cyklistów i motorzystów, gdzie prezes klubu p. Zenon Wołoszyński zdobył mistrzostwo Galicyi.

Po przyjęciu sprawozdania i uchwaleniu kilku wniosków przystąpiono do wyborów nowego wydziału, do którego weszli pp.: Wołoszyński Zenon jako prezes, Rudnicki Stanisław jako wiceprezes, Zucker Franciszek sekretarz, Dobrzański Tadeusz zastępca sekretarza, Sauer Franciszek skarbnik, Kluska Eugeniusz zastępca skarbnika, Gargul Jakób I. kapitan jazdy, Garzyński Zygmunt, Andrysik Stanisław jako zastępcy kapitana, — wreszcie Frank Wilhelm i Halawa Stefan. Kapitanem motorzystów wybrano p. Józefa Eisena. Do komisyi rewizyjnej wybrano pp.: Józefa Łosia, Józefa Jondrę i Stefana Schweichlera, do sądu rozjemczego pp. Franka, Fudakowskiego i Rudnickiego.

Ze względu na możliwość wprowadzenia sportów zimowych uchwalono wkładki po 2 korony kwartalnie przez cały rok.

Wycieczka do Drezna, którą urządza Sekcya wycieczkowa krak. Ogniska nauczycielskiego w dniach od 18 do 22 marca b. r., odbędzie się nieodwołalnie. Program wycieczki obejmuje wszystkie ważniejsze zabytki saskiej stolicy ze słynną galeryą obrazów. Koszta, obejmujące bilet III. kl. pociągu pośpiesznego, noclegi w hotelach, całe utrzymanie, wstępy do muzeów i t. d., wynoszą 100 K od osoby. Zgłoszenia do 12 b. m. w formie przysłania zadatku w kwocie 20 K przyjmuje i informacyj udziela p. Jan Szkodziński w Krakowie, ul. Szlak l. 3 (szkoła), albo w Ognisku naucz. Rynek główny l. 29 między 5 a 6 godz. wieczorem.

Dla uczczenia Paderewskiego. Ze Lwowa donoszą: Prezes Tow. muzycznego ks. Andrzej Lubomirski zaprosił wszystkich członków Towarzystwa na walne zgromadzenie, które odbędzie się w piątek dnia 14 o godz. 5 w sali Tow. muzycznego. Na porządku dziennym zamianowanie Paderewskiego członkiem honorowym Towarzystwa.

Aresztowanie sekretarza namiestnictwa. — Pisma lwowskie donoszą: Pod zarzutem licznych malwersacyj przy wyrabianiu koncesyj aresztowano onegdaj komisarza namiestnictwa, Jana Łopuszańskiego. Aresztowany miał podobno szeroką klientelę w całej Galicyi, wskutek czego afera ta może nabrać większych rozmiarów. Śledztwo prowadzi sędzia p. Huet.

Łopuszański za zasługi, położone w służbie politycznej, miał zostać niezadługo starostą.

Echa sprawy Renikiera. Z Warszawy donoszą: Onegdaj przyjechały z Petersburga do Warszawy akta głośnej sprawy br. Bohdana Ronikiera wraz z aktem senatu, który skasował wyrok drugiego departamentu warszawskiej Izby sądowej.

Mianowania. „Wiener Zeitung" ogłasza: Minister finansów zamianował sekretarzami skarbowymi w okręgu skarbowym lwowskim komisarzy skarbowych Franciszka Buszka, Józefa Siemiaszkę, Kazimierza Szmajkowskiego, Adolfa Selzera, Kazimierzą Wodzińskiego, dra Stanisława Wróblewskiego i Alfreda Długosza.

Minister handlu powołał na członka Rady przemysłowej w miejsce bł. p. Maurycego Dattnera adwokata dra Ludwika Merza w Krakowie.

Minister handlu zamianował starszego kontrolora poczt Józefa Laskowuickiego dyrektorem pocztowym.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca: **Michał Konopiński.**

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 6 marca. Kursa giełdy wiedeńskiej:

Losy: a) procentowe: Austryac. zakładu kredytowego obl. prc. z r. 1880 3-proc. 280·—, Austryackiego zakładu kredyt. z obl. prc. z r. 1889 3-prc. 249·—, Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 281·50, Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-prc. 240·—, Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 5 proc. 115·—, b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica) 4 złr. 28·—, Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 485·—, Clary złr. 40 m. k. 190·—, Pożyczka m. Lublany 20 złr. 67·—, Czerwonego krzyża austryack. tow. 10 złr. 52·35, Czerwonego krzyża węg. Tow. 5 złr. 32·40, Losy fund. arcyksięcia Rudolfa 10 złr. 78·—, Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 225·70, Tureckie oblig. prem. kolei prc. 227·75, Losy kom. m. Wiednia z 1874 r. 486·—.

Berlin, 6 marca. Austryackie banknoty 84·55. Spirytus —·—.

Paryż, 6 marca. Renta 3-prc. 89·15. Mąka —·—.

Frankfurt, 6 marca. Austryack. kred. 202·50. Koleje państwowe 153·—. Disconto —·—. Laura —·—.

Wiedeń, 6 marca. Zamknięcie wczorajszej giełdy popołudniowej notowano:

Akcye: Austr. Zakł. kred. 630·—, węg. Zakł. kredyt. 823·—, Anglobanku 341·50, Unionbanku 600·—, Länderbanku 517·—, Bankvereinu 517·75, Bodencredit 1210·—, Galicyjsk. Banku hipotecznego 642·—, Akcye praskiego Banku kredyt. 675·50, Kolei państwowych 706·—, kolei południowej 115·25, kolei północnej —·—, kolei czerniowieckiej —·—, Alpiny 1043·50, Rima Muranyi 719·—, Praskiego Tow. żelaznego 3435·—, Fabryki broni 9·2·— Akcye tureckie tyt. 334·—, Gal. Karp. Tow. naft. 866·—, Obl. węg. indemniz. —·—, Renta majowa 84·90, Austr. renta koron. 85·15, Węgier. renta koron. 84·20, 56-letnie Listy Tow. kred. ziemsk. 83·15, 4% Listy Banku hip. 82·50, 4½% Listy Banku hip. 91·25, 5% Listy Banku hip. —·—, 4% Listy Banku kraj. —·—, 4½% Listy Banku kraj. 92·25, 4% Gal. Obl. propin. 96·75, 4% Gal. pożyczka kraj. z r. 1893 84·—, 4% pożyczka m. Lwowa 84·—, 4% pożyczka m. Krakowa 81·40, Losy tureckie 228·25, Marki 118·20, Ruble 254·—, Rosyj. pożyczka —·—, Skoda 834·50, Powsz. B. depoz. —·—.

Usposobienie: osłabione.

Wiedeń, 6 marca. Cukier 22·60—22·70; 23·95—23·05 stały. Spirytus i nafta niezmienione.

Berlin, 6 marca. (Zamknięcie giełdy). Nowy Jork 418·25, Warszawa krótkie —·—, Wiedeń krótki 84·75, Rosyjskie noty 215·20, Amsterdam krótkie —·—, 4½% pożyczka rosyjska 98·—, Niemiecki bank państwowy 137·50, Austryacki bank kredytowy 202·25, Berlińskie Towarzystwo handlowe 167·50, Diskonto Komandit 189·75, Austryackie koleje państw. —·—, Lombardy 24·25, Kanada Pacific 229·50, Losy tureckie —·—, Hohenlohe 110·12, Phönix 256·—, Gelsenkirchner 194·50, Hamburg-Ameryka Packetfahrt 150·50, Hansa 309·12, Północny Lloyd 118·87.